

SALON PERNIÖN PITKÄJÄRVEN RANTA-ASEMAKAAVA ALUEEN LUONTOARVOJEN PERUSSELVITYS 2022

*Mekslahden
rantaluhtaa*

Sisältö

1. Johdanto	3
2. Aineisto ja menetelmät	3
3. Tulokset.....	4
3.1 Alueen kasvillisuuden yleiskuvaus ja luontotyytit..	4
3.2. Natura-alueet ja Luonnonsuojelualueet.....	8
3.3 Luonnonsuojelulain 29 § mukaiset suojeltavat luontotyytit.....	8
3.4 Metsälain 10 § tarkoittamat erityisen tärkeät elinympäristöt	9
3.5 Uhanalaiset luontotyytit (Kontula ym 2018).....	10
3.6 Liito-oravaselvitys.....	10
3.6.1 Johdanto	10
3.6.2 Käytetty menetelmä	10
3.6.3 Tulokset	11
3.7 Pesimälinnustoselvitys	11
3.7.1 Alueella pesivät /havaitut Lintudirektiivin (Council Directive 79/409/ETY) liitteen I pesimälajit	11
3.7.2 Alueella pesivät /esiintyvät kansallisessa uhanalaisluokituksessa (Hyvärinen ym. 2019) mainitut lintulajit	12
3.8 Viitasammakkoselvitys	13
3.8.1 Aineisto ja menetelmät	13
3.8.2 Tulokset	13
3.9. Soikkokaksikkoselvitys	14
4. Yhteenveto	15
5. Lähteet ja kirjallisuus	16
6. Liitteet.....	18

1. Johdanto

Antti Peltö-Timperi tilasi keväällä 2022 Suomen Luontotieto Oy:ltä Salon Perniön Pitkäjärven ranta-asemakaava alueen luontoarvojen perusselvityksen. Selvitys liittyy hankkeen ympäristösuunnitteluun ja ympäristövaikutuksiin liittyviin perusselvityksiin. Tehtävän yhteyshenkilönä on tilaajan puolella toiminut Antti Peltö-Timperi ja Suomen Luontotieto Oy:ssä Jyrki Matikainen.

2. Aineisto ja menetelmät

Tutkimusalueelta (karttaliite 1) selvitettiin Luonnonsuojelulain tarkoittamat suojeltavat luontotyytit (Luonnonsuojelulaki 1996/1096, 29§), Metsälain tarkoittamat erityisen tärkeät elinympäristöt (1996/1093, 10§) ja Vesilain (Vesilaki 587/2011) suojelemat pienvesikohteet, kuten lähteet ja purot. Selvitys sisälsi myös uhanalaisten luontotyyppien (Kontula ym 2019) inventoinnin. Maastotyöt toteutettiin Luonnonsuojelulain luontotyyppien inventointiohjeen (Pääkkönen 2000) mukaisesti.

Luontotyyppiselvitys, jonka yhteydessä etsittiin myös uhanalaisia putkilokasvilajeja, tehtiin 25.7 – 30.8.2022 välisenä aikana. Alueen pesimälinnusto selvitettiin mahdollisen uhanalaisen tai vaateliaan pesimälajiston havaitsemiseksi (kts. pesimälinnusto-osio). Alueelta tehtiin myös pesimälinnustonselvitys, joka koski Lintudirektiivin liitteen I lajeja sekä kansallisessa uhanalaisluokituksessa (Hyvärinen ym 2019) mainittuja lintulajeja. Peruslinnustoa ei inventoitu. Meklahden rantaluhdan ja lohkon 9 ranta-alueelta tehtiin kutuaikainen viitasammakonselvitys. Vapaa-ajan asuntojen hoidettuja pihapiirejä ja Rantalan tilan pihapiiriä ei selvityksessä kuvattu. Selvitystyötä jatkettiin syksyllä 2023 inventoimalla järven itärannalla sijainnut soikkokaksikko kasvin vanha kasvupaikka.

Selvityksen maastotöistä vastasi FM, biologi Jyrki Matikainen Suomen Luontotieto Oy:stä. Maastotöissä avusti Heidi Alho. Raportin taittoi Eija Rauhala. Selvityksessä käytetyn karttamateriaalin luovutti tilaaja käyttöömmme. Ennen maastoinventointia selvitettiin onko alueel-

Yleiskuva lohkon 1 alueelta

ta olemassa aiemmin julkaistua luontotietoa. Kyseiseltä alueelta on Laji.fi portaalissa jonkin verran lähinnä vanhoja putkilokasvi- ja sammalhavaintoja ja alueen lähistöltä on tehty myös liito-oravahavainto. Aluetta on saatettu tutkia myös laajempien selvitysten yhteydessä.

3. Tulokset

3.1 Alueen kasvillisuuden yleiskuvaus ja luontotyytit

Alue jaettiin yhteensä 10 lohkon kuvauksen helpottamiseksi. Lohkorajat eivät noudata kasvillisuustyyppien rajoja. Kasvillisuudesta kuvattiin metsätyyppi, valtalajisto sekä mahdollinen vaateliampi lajisto ja lahoppuun määrä.

Lohko 1

Koko lohkon alue on hakattu muutamia vuosia sitten ja alueelle on jätetty ylispuiksi jonkin verran rauduskoivuja (*Betula pendula*) ja mäntyjä (*Pinus sylvestris*). Kuuset (*Picea abies*) on alueelta poistettu kokonaan. Myös alueen itäreunalla kulkeva ojan varsi on hakattu ja alueelle on jätetty vain muutamia kookkaampia tervaleppiä (*Alnus glutinosa*). Alue lienee aiemmin ollut mustikkatyyppin kangasta, mutta nyt alueelle on levinnyt pioneerilajistoa, kuten kastikoita (*Calamagrostis* sp) ja maitohorsmaa (*Ebilibium angustifolium*). Alueelta on ylispuuta kaatunut hakkuun jälkeen ja lahoppuuta on muutenkin runsaasti hakkuutähteiden muodossa. Nykyisellään lohkon luontoarvot ovat niukat.

Lohko 2

Osa järven pohjoisreunan metsäalueesta on hyvin monotonista tasaikäistä ja tasakokoista viljelymännikköä. Männyn lisäksi puustoon kuuluu rannan tuntumassa yksittäisiä kuusia ja rauduskoivuja. Metsätyyppi on rinnealueella mustikkatyyppin tuoretta kangasta. Mustikan (*Vaccinium myrtillus*) lisäksi valtalajistoon kuuluu sananjalka (*Pteridium aquilinum*), joka muodostaa alueella useita erillisiä kasvustoja. Alueella on hieman runsaammin lahoppuuta tuulituhojen muodossa.

Lohkon 2 aluetta

Lohko 3 Metsälakikohde. Pienvesien välittömät lähiympäristöt

Lohko käsittää Pitkäjärven lasku-uoman ja sitä ympäröivän rinnealueen. Metsäkeskuksen avoimessa paikkatieto-aineistossa alue on määriteltä Metsälain 10 § mukaiseksi erityisen tärkeäksi elinympäristöksi (Pienvesien välittömät lähiympäristöt). Lasku-uoman suulle on rakennettu kivinen pohjapato ja uomaa on suoristettu. Uoman itäreunaa pitkin on rakennettu tieura pohjapadon rakentamisen yhteydessä. Uomaa ympäröivät metsä on melko tiheää, keski-ikäistä kuusikkoa. Metsätyyppi on oravanmarjatyypin tuoretta kangasta, mutta aluskasvillisuus on niukkaa varjostuksen vuoksi. Aivan uoman suuaukolla kasvaa muutamia kookkaita tervaleppiä ja hieman kauempana pohjoispuolen rannan tuntumassa on pieni noin puolen aarin kokoinen siniheinäkasvusto (*Molinia caerulea*). Elokuun käynnillä uoman varrella havaittiin pikkutikka lahoa lehtipuuta naputtamassa

Lohko 4

Järven itärannalla on laaja, harvennettu mäntykangas, jossa puusto on lähes puhdasta mäntikköä. Metsätyyppi on alueella puolukka/mustikkatyypin sekatyyppejä ja aluskasvillisuuden valtalajisto koostuu puolukasta (*Vaccinium vitis-idaea*), mustikasta, kanervasta (*Calluna vulgaris*) ja metsälauhasta (*Deschampsia flexuosa*). Alueen muutamassa notkelmassa on pieniä juolukkakasvustoja (*Vaccinium uliginosum*). Pensaskerroksen lajistoon kuuluu niukkana kasvava kataja (*Juniperus communis*). Alue on hyvin kallioista ja alueen avokalliolaikut ovat poronjäkälien peittämiä. Kallioketoja ei alueella ole ja kallioketojen lajistosta alueella kasvaa vain ahosuolaheiniä (*Rumex acetosella*). Lohkon pohjoisosa lähellä vapaa-ajanasuntoa on tiheäpuustoisempaa ja täällä metsätyyppi on tuoretta mustikkatyypin kangasta. Alueen länsireuna on muuta lohkoa lehtipuuvaltaisempaa ja puusto on tiheämpää. Erityisesti rannan tuntumassa kasvaa runsaasti rauduskoivua. Lahopuuta on koko alueella niukasti. Lohko rajautuu järveen laskevaan näyttävään Metsälakijyrkänteeseen (kts Metsälakikohteet).

Lohko 5

Teiden rajaama alue on taimettuvaa avohakkuualueutta ja vain rantaa reunustaa kapea puustoinen reunus. Reunus koostuu koivuista ja tervalepistä. Hakkuualueen kasvillisuutta hallitsevat

Poronjäkälien peittämää kalliota lohkon 4 alueella

pioneerilajit ja alueella kasvaa mm. maitohorsmaa, kastikoita ja metsälauhaa. Alueen itäreunalla on pieni, niukkalajinen kalliojyrkänne. Lohkon luontoarvot ovat vähäiset.

Lohko 6

Lohko käsittää Meksilahden pohjukan alueen metsäkuvion. Rantaa lukuun ottamatta koko alue on hakattu joitakin vuosia sitten ja alueelle on istutettu kuusta. Hakkuuaukean keskelle on jätetty muutamia kookkaampia säästöpuuhaapoja (*Populus tremula*) ja hieman kauemmas tutkimusalueen rajalle on hakkuissa säästetty tervaleppää ja kuusta kasvava kosteapohjainen korpimainen laikku. Koko alue on kosteapohjaista ja kasvillisuus on rehevää. Tällä hetkellä aukea on pioneerilajien kuten kastikoiden ja vadelman (*Rubus idaeus*) dominoima. Alueella kasvaa myös jonkin verran sananjalkaa ja muutamia hiirenportaita (*Athyrium filix-femina*) on säästynyt hakkuun jäljiltä. Rantaa jätetty metsäkaistale on hyvin tiheäpuustoista kuusi-haapa sekametsää, jossa aluskasvillisuus on niukkaa varjostuksen vuoksi. Metsäkaistale rajautuu rantaluhtaan, joka on Metsälain tarkoittama erityisen arvokas elinympäristö (kts. Metsälaki-kohteet). Pohjukan alueella havaittiin pyyperi.

Lohko 7

Ympäristöltään hyvin vaihteleva lohko, jossa tie kulkee hyvin lähellä rantaa. Rannan ja tien välinen alue on pääosin melko nuorta sekametsää, jossa puusto on paikoin lehtipuuvaltaista. Sisämaan puoleisella osalla on sekä monotonista mäntytaimikkoa, että hieman varttuneempaa mänty-kuusimetsää. Osa alueesta on kallioista ja alueella on muutamia avokallioita. Kallioketoja ei alueella ole. Metsätyyppi on alueella mustikkatyyppin tuoretta kangasta. Lohkon luoteispuolella on Rapasuon ojitettu entinen rämealue, jossa soinen luontotyyppi on jo muuttunut metsäiseksi luontotyyppiä eli rämekankaaksi. Lahopuuta on koko lohkon alueella niukasti.

Lohko 8

Lohko käsittää kahden rakennetun tontin välisen alueen. Lohkon länsireunassa Rapasuo yltää rantaan asti ja täällä maapohja on kosteaa ja aluskasvillisuuden lajistoon kuuluu mm. suo-

Yleiskuva lohkon 8 itäosasta

pursua (*Rhododendron tomentosum*) ja harmaasaraa (*Carex canescens*). Alue on ojitettu ja puusto on harvennettu joitakin vuosia sitten. Harva puusto koostuu hieskoivuista, kuusista, männyistä ja muutamasta haavasta. Pensaskerroksessa esiintyy niukkana korpipaatsamaa (*Frangula alnus*) ja tuhkapajua (*Salix cinerea*). Lohkon itäosa on hyvin harvaksi harvennettua mäntymetsää, jossa metsätyyppi on puolukka/mustikkatyyppin sekatyyppejä. Pensaskerros on alueelta poistettu ja lahoppuuta ei alueella ole.

Lohko 9

Rantalan tilan itäpuoleinen alue on pääosin metsittyvää entistä laidun- ja peltoaluetta, jossa puusto on melko nuorta. Alueen keskellä on rantaan asti ulottuva heinittynyt ja hyvin rehevöitynyt peltoalue, jonne puusto ei ole vielä levinnyt. Osa niitystä on nurmipuntarpää-juolavehänvaltaista ja lajistoon kuuluu runsaasti myös typensitojalajeja, kuten koiranputkea (*Anthriscus sylvestris*) ja pelto-ohdaketta (*Cirsium arvense*). Pellon alareunan ja hyvin harvan rantaruovikon väliin jää kapea suurruohoniihtykaistale, jossa valtalaina kasvavat mesiangervo ja paikoin myös korpikaisla (*Scirpus sylvaticus*). Alueen itäreuna on koivuvaltaista entistä peltoa/laidunta, jossa sarkaojat näkyvät vielä hyvin. Rauduskoivun lisäksi puustoon kuuluu raitaa ja rannan tuntumassa myös tervaleppää. Aluskasvillisuus on paikoin hyvin rehevää ja valtalajina kasvaa mm. vadelma ja rannan läheisyydessä mesiangervo. Alueella on jonkin verran lahoavaa pienpuuta.

Lohkon 9 rannan tervalepikkoa

Lohkon 9 aluetta

Lohko 10

Lohko käsittää erittäin näyttävän Metsälakijyrkänten ja sen alusmetsän. Jyrkänteet on rikkinainen ja sillä on myös muutamia ylikaltevia pintoja sekä yksi pieni luola. Rinne on hyvin varjoisa ja sen pohjoispuolella on pienilmastoltaan kostea notkelma. Jyrkänten kallionkoloissa kasvaa runsaasti kallioimarretta ja yhdessä kohdin myös haurasloikkaa (*Cystopteris fragilis*). Jyrkänteellä on useita tihkupintoja, joiden sammallajisto on runsas. Jyrkänten alarinteen puusto koostuu kookkaista kuusista ja aivan rinteiden pohjalla myös tervalepistä. Rinteen alunen on hyvin kosteapohjaista ja alueella kasvaa runsaasti hiirenporrasta. Rinteen länsipuolella tien vieressä kasvaa kookkaita kuusia ja myös haapaa. Tällä alueella aluskasvillisuudessa esiintyy mm. sinivuokkoa (*Anemone hepatica*) ja myös muutamia sormisaroja (*Carex digitata*) alueelta löytyi. Lahopuuta on jyrkänten alueella runsaasti.

3.2. Natura-alueet ja Luonnonsuojelualueet

Tutkimusalueella ei ole Natura-alueita, eikä Luonnonsuojelulla suojeltuja kohteita.

3.3 Luonnonsuojelulain 29 § mukaiset suojeltavat luontotyypit

Alueella ei esiinny Luonnonsuojelulain 29 § mukaisia suojeltavia luontotyyppieitä. Mikäli alueella on esiintynyt tervaleppäkorpia, ovat ne hävinneet hakkuiden ja ojitusten seurauksena jo vuosikymmeniä sitten. Alueella kasvaa muutamia yksittäisiä tammia, mutta jalopuulehtoja tai pähkinäkasvustoja ei alueella ole.

Lohkon 10 Metsälakijyrkänteet

3.4 Metsälain 10 § tarkoittamat erityisen tärkeät elinympäristöt

Pitkjärvän lasku-uoma ympäristöineen

Metsäkeskuksen avoimessa paikkatietoaineistossa alueelta on rajattu yksi Metsälain tarkoittama erityisen arvokas elinympäristö. Pitkjärvän lasku-uoman ympäristö on pienvesien välitön lähiympäristö ja se tulee jättää hakuiden ulkopuolelle. Valitettavasti osa kohteesta on hävitetty tien ja pohjapadon rakentamisen yhteydessä.

Meklahden rantaluhta

Meklahden pohjukassa on useiden aarien kokoinen rehevä rantaluhta, jota reunustaa hakkuissa säästetty tiheäpuustoinen sekametsä. Luhta on rahkasammalpohjaista ja tyypiltään lähinnä pensaikkoluhtaa. Pensaskerros koostuu nuorista hieskoivuista, tervalepistä, korppi-paatsamasta ja tuhkapajusta. Aluskasvillisuuden lajistoon kuuluu mm. järvikorte (*Equisetum fluvatile*), suokorte (*Equisetum palustre*), kurjenmiekka (*Iris pseudacorus*), rantamatara (*Galium palustre*), suoputki (*Peucedanum palustre*), harmaasara, pullosara (*Carex rostrata*) ja maa-riankämmekä (*Dactylorhiza maculata*). Alueella on runsaasti lahoavaa pienpuuta.

Lohkon 4 kalliojyrkänteet

Lohkon 4 alueella on kaksi suoraan järveen laskevaa näyttävää kalliorinnettä. Kasvilajistoltaan jyrkänteet ovat hyvin niukkoja. Jyrkänteen yläpuolella on hakkuilta säästynyt muutamia keloja ja kilpikaarnamäntyjä. Näyttävimmillään jyrkänteet ovat järven puolelta katsottuna.

Lohkon 10 kalliojyrkänne

Jyrkänne on rikkonainen ja sillä on myös muutamia ylikaltevia pintoja sekä yksi pieni luola. Rinne on hyvin varjoisa ja sen pohjoispuolella on pienilmastoltaan kostea notkelma. Jyrkänteen kallionkoloissa kasvaa runsaasti kallioimarretta ja yhdessä kohdin myös haurasloikkaa. Jyrkänteellä on useita tihkupintoja, joiden sammallajisto on runsas. Jyrkänteen alarinteen puusto koostuu kookkaista kuusista ja aivan rinteen pohjalla myös tervalepistä. Rinteen alu-nen on hyvin kosteapohjaista ja alueella kasvaa runsaasti hiirenporrasta.

Järven lasku-uoman reunalle on tehty tieura

3.5 Uhanalaiset luontotyypit (Kontula ym 2018)

Alueella ei ole jäljellä uhanalaisia luontotyyppijä. Rapasuo on ollut tyyppillinen suurvarpu-räme, mutta suo on ojitettu jo vuosikymmeniä sitten ja soinen luontotyyppi on jo muuttunut metsäiseksi luontotyyppiksi. Metsäisiä uhanalaisia luontotyyppijä ei alueella ole, sillä kaikkia alueen metsäkuvioita on hoidettu talousmetsinä.

3.6 Liito-oravaselvitys

3.6.1 Johdanto

Liito-orava (*Pteromys volans*) kuuluu EU:n Luontodirektiivin liitteen IV lajeihin ja on siten erityisesti suojeltu laji koko EU:n alueella. Liito-orava on luonnonsuojelulain nojalla rauhoi-tettu ja kuuluu luontodirektiivin liitteiden II ja IV (a) lajeihin. Luonnonsuojelulain 49 §:ssä todetaan, että luontodirektiivin liitteessä IV (a) tarkoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöi-den lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty Kansalli- sessa uhanalaisluokituksessa (Hyvärinen ym 2019) laji kuuluu luokkaan vaarantuneet (VU). Suomen liito-oravapopulaation kokoa on vaikea tarkasti selvittää, mutta seurantatutkimusten perusteella laji näyttää taantuneen viimeisen vuosikymmenen aikana jopa 30 %. Liito-oravan suojelustatus on vahva, sillä Luontodirektiivin 12 artiklan I kohta edellyttää, että lajin lisään- tymis- tai levähdyspaikkoja ei hävitetä eikä heikennetä. Alueellinen ympäristökeskus voi kui- tenkin myöntää poikkeuslupan, mikäli lajin suojelutaso säilyy suotuisana.

3.6.2 Käytetty menetelmä

Tutkimusalueella tehty liito-oravaselvitys toteutettiin jätöshavainnointimenetelmää käyttäen. Inventoinnissa liito-oravan keltaisia jätöksiä haettiin lajin mahdollisten oleskelu- ja ruokailu- puiden tyviltä ja oksien alta 8.5.2022. Samalla alueelta haettiin mahdollisia pesä- ja päivä- lepokoloja. Alueelta tutkittiin kaikkien suurikokoisempien puiden tyvet liito-oravan jätösten löytämiseksi. Talvijätösten lisäksi inventointialueelta haettiin liito-oravan jättämiä virtsamerk- kejä, jotka värjäävät erityisesti haapojen epifyttisammaleet keltaisiksi ja tuoksuvat voimak- kaasti läheltä nuuhkaistessa. Lisäksi alueelta etsittiin liito-oravan jättämiä syönnöksiä ja muita ruokailujälkiä.

Alueella ei havaittu liito-oravan jätöksiä

3.6.3 Tulokset

Alueelta ei löytynyt merkkejä liito-oravan esiintymisestä, ja alueella on niukasti lajille soveliaa elinympäristöä. Meklahden pohjukan alueella sekä lohkon 10 kalliojyrkänteiden ympäristössä on lajille tyypillistä elinympäristöä, mutta kummatkin kohteet ovat pienialaisia ja niiden lähiympäristöissä on laajoja avohakkuukuvioita. Pitkäjärven länsipuolelta, kaava-alueen ulkopuolelta on vanha julkaistu liito-oravahavainto laji.fi portaalissa. Ranta-alueelle suunniteltu rakentaminen ei estä mahdollisesti läpikulkevien liito-oravien liikkumista metsäkuvioista toiseen.

3.7 Pesimälinnustaselvitys

Alueelle tehtiin kartoituslaskentamenetelmään perustuva pesimälinnustaselvitys. Alueelle tehtiin laskentakierros 8.5. ja 14.6.2022. ja alueelta inventoitiin Lintudirektiivin liitteen I pesimälajit sekä kansallisessa uhanalaisluokituksessa (Hyvärinen ym. 2019) mainitut lintulajit. Peruslajistoa ei selvityksessä laskettu.

3.7.1 Alueella pesivät /havaitut Lintudirektiivin (Council Directive 79/409/ETY) liitteen I pesimälajit

Laulujoutsen (Cygnus cygnus) 1 pari?

Toukokuun käynnillä järvellä havaittiin laulujoutsenpari ja jonkinlaisia kosiomenojakin havaittiin. Myöhemmillä käynneillä lajia ei kuitenkaan järvellä enää havaittu. Järvellä on hyvin vähän lajille suojaisia pesimäpaikkoja.

Teeri (Tetrao tetrix) 1 pari

Elokuun käynnillä lohko 4 kallioalueella havaittiin teeripoikue, jossa oli ainakin kolme poikasta emon lisäksi. Jo hyvin lentänyt poikue on saattanut pesiä myös kaava-alueen ulkopuolella.

Alueella havaittiin teeripoikue. Kuvassa naaras

Pyy (Bonasa bonasia) 2 paria

Meklahden pohjukan alueella havaittiin viitasammakkoselvityksen yhteydessä pyypari lajille sopivassa pesimäympäristössä. Tämän lisäksi havaittiin pyyn talvijätöksiä lohkon 1 kalliojyrkänteen alusmetsikössä.

Palokärki (Dryocopus martius) 1 pari

Palokärjen ääntelyä kuului useaan otteeseen järven itäpään metsäalueelta lohkon 1 lähistöltä. Lajin pesintää ei alueelta varmistettu, mutta Meklahden alueen säästöpuuhaavassa oli vanha palokärjen pesäkolo. Lajin talvisia ruokailujälkiä näkyi usealla paikalla ja alue kuuluu lajin laajaan talvireviiriin.

3.7.2 Alueella pesivät /esiintyvät kansallisessa uhanalaisluokituksessa (Hyvärinen ym. 2019) mainitut lintulajit

Västäräkki (Motacilla alba) 1 pari

Lohkon 9 ranta-alueella havaittiin kesäkuun käynnillä västäräkki, jonka käyttäytyminen viittasi siihen, että laji pesii jossain lähialueella. Uudessa uhanalaisluokituksessa laji on luokiteltu silmälläpidettäviin (NT) lintulajeihin, mutta laji on edelleen yleinen pesimälintu koko Suomen alueella.

Pyy

Västäräkki

Pensaskerttu (Sylvia communis) 1 pari

Lohkon 9 peltoaukean reunalla ja järven rannalla havaittiin laulava pensaskerttu kesäkuun käynnillä. Laji on luokiteltu silmälläpidettäviin (NT) lintulajeihin.

3.8 Viitasammakkoselvitys

Viitasammakko on rauhoitettu ja luontodirektiivin liitteen IV (a) lajina sen lisääntymispaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty. (Luontodirektiivin IV-liite: yhteisön tärkeinä pitämät eläin- ja kasvilajit, jotka edellyttävät tiukkaa suojelua. Lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä.)

Laji ei Suomessa kuitenkaan ole uhanalainen, vaikkakin erityisesti monet pienten kosteikoiden esiintymät ovat hävinneet mm. rakentamisen ja metsäojitusten vuoksi. Varsinais-Suomen alueella laji on melko tavallinen rehevillä lintuvesillä ja kalattomilla lammikoilla.

3.8.1 Aineisto ja menetelmät

Koko järven alueella on vain muutamia viitasammakoille mahdollisia kutupaikkoja. Yksi näistä sijaitsee Meklahden rantaluhdan reunalla. Tämäkään kohde ei ole täysin suojassa petokaloilta, joten optimaalisia lisääntymispaikkoja ei lajille alueella ole. Lohkon 9 ranta-alueella on kapea hieman suojaisempi kaistale, jossa laji saattaisi onnistua kutemaan.

Alueen viitasammakoita havainnoitiin kuuntelemalla mahdollisia kutuääniä ja etsimällä rantavedestä pohjaan vajonnutta viitasammakon kutua. Maastoselvitys tehtiin 8.5.2022. Inventointiaikana alkuillasta tuuli oli heikkoa ja lämpötila noin +8.

3.8.2 Tulokset

Tutkimusalueella ei havaittu kutevia viitasammakoita tai niiden kutua. Alueella ei ole lajille optimaalista kutuympäristöä, koska alueella ole laajoja rantaluhtia tai vedestä irti kuroutuneita suojaisia lampareita. Viitasammakko kutee vain harvoin paikkoihin, jossa kuoriutuvat nuijapäät ovat alttiita kalojen saalistukselle.

Alueella ei ole viitasammakoiden kutupaikkoja

3.9. Soikkokaksikkoselvitys

Soikkokaksikko (Neottia ovata) on koko maassa rauhoitettu kasvilaji ja luonnonsuojelulain 42 § mukaan rauhoitetun lajin kerääminen, irti leikkaaminen, juurineen ottaminen ja hävittäminen on kielletty. Laji.fi portaalissa on vanhoja havaintoja soikkokaksikosta, joista viimeisin on tehty 1998. Vanha kasvupaikka on sijainnut Pitkäjärven itärannalla kuusikkorinteessä, joka on avohakattu muutamia vuosia sitten. Metsätyyppi alueella on melko rehevää lehtomaista kangasta ja maapohja on järven rannan läheisyydessä savea. Alueelta on kerätty kaikki hakkuutähteet pois ja alueen kasvilajistosta sai vielä 4.10.2023 tehdyllä maastokäynnillä hyvän kuvan. Hakkuun jälkeen alueen kasvilajisto on muuttumassa ja alueella kasvoi jo runsaasti pioneirilajistoa, kuten metsälauhaa, kastikoita ja maitohorsmaa. Ilmeisesti lajin vanha kasvupaikka on sijainnut rinteen alaosassa savipohjaisella alueella, jossa kasvaa mm. leskenlehteä, oravanmarjaa, lehtoarhoa, rohtotädykettä ja ahomansikkaa. Alueelta ei löytynyt soikkokaksikkoja ja esiintymä lienee hävinnyt jo kauan aikaa sitten. Maanomistajan mukaan alueen kuusikko oli ennen hakkuuta hyvin tiheäpuustoinen ja aluskasvillisuus oli niukkaa varjostuksen vuoksi. Aluetta tutkittiin jo kesällä 2022, eikä silloinkaan alueella havaittu soikkokaksikoita. Kämmevät eivät kasvata versoa joka vuosi, joten täysin varmasti ei lajin esiintymistä alueella voi selvittää. Vanhalle lajin kasvupaikalle ei suunnitella rakentamista ja mahdollinen rakennuspaikka sijoittuu tontin yläosan kallioiselle alueelle. Mikäli lajia vielä alueelle ilmaantuu, ei rakentaminen uhkaa esiintymää.

Yleiskuva soikkokaksikon vanhalta kasvupaikalta

4. Yhteenveto

Tutkimusalueella ei ole Luonnonsuojelulain 29§ mukaisia suojeltavia luontotyypppejä, mutta Metsälain 10 § tarkoittamia erityisen tärkeitä elinympäristöjä alueelta rajattiin 4. Vesilain (Vesilaki 587/2011) tarkoittamia suojeltavia pienvesiä ei alueella ole, kuten ei myös uhanalaisia luontotyypppejä (Kontula ym. 2018). Lohkon 9 alue on metsittynyttä vanhaa peltoa ja laidunta ja osa alueesta on hakamaista. Alue on kuitenkin niin pitkälle rehevöitynyt ja metsittynyt että kohteen perinnebiotooppiarvot ovat jo hävinneet. Merkkejä liito-oravasta ei alueella havaittu, eikä alueella ole lajille optimaalista elinympäristöä. Viitasammakoita tai niiden kutua ei alueella havaittu, eikä alueella ole yhtään rannasta irti kuroutunutta suojaisaa kutupaikkaa. Alueella havaittiin kolme Lintudirektiivin liitteen I pesimälajia. Näistä teerihavainto koski poikuetta. Kansallisessa uhanalaisluokituksessa silmälläpidettäviin (NT) lajeihin kuuluvat västäräkki ja pensaskerttu havaittiin alueella.

Lohkon 4 Metsälakijyrkänne laskee suoraan veteen

5. Lähteet ja kirjallisuus

- Arnold, E.N. & Burton, J.A. 1978: A Field Guide to the reptiles and Amphibians of Britain and Europe.
- Hanski Ilpo K, 1998: Home ranges and habitat use in the declining flying squirrel, *Pteromys volans*, in managed forests. *Wildlife biology* 4: 33–46.
- Hanski Ilpo K, 2001: Liito-oravan biologia ja suojelu Suomessa s 13. *Suomen Ympäristö* 459.
- Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.
- Enemar, A. 1959: On the determination of size and composition of a passerine bird population season. A methodological study. – *Vår Fågelvärld suppl.* 2:1-114.
- Koskimies, P. & Väisänen, R.A. 1988: Linnustonseurannan havainnointiohjeet (2. painos). Helsingin yliopiston eläinmuseo, Helsinki.
- Koskimies, P. & Väisänen 1991: Monitoring bird populations in Finland . A manual of methods applied in Finland. Finnish Museum of Natural History. Helsinki 145 s.
- Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). 2018. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 1: Tulokset ja arvioinnin perusteet. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. *Suomen ympäristö* 5/2018. 388 s.
- Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). 2018. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 2: luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. *Suomen ympäristö* 5/2018. 925 s.
- Laaka-Lindberg, S., Anttila, S. ja Syrjänen, K. (toim.). 2009. Suomen uhanalaiset sammalet. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. *Ympäristöopas*. 347 s.
- Leivo, M., Asanti, T., Koskimies, P., Lammi, E., Lampolahti, J., Mikkola-Roos, M. & Virolainen, E. 2002: Suomen tärkeät lintualueet FINIBA. BirdLife Suomen julkaisuja (No 4). 142 s. BirdLife Suomi. Suomen ympäristökeskus
- Meriluoto, M. & Soininen, T. 1998: Metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt. *Metsälehtikustannus*. Tapio. Hämeenlinna.
- Mossberg, B. & Stenberg, L. 2005: Suuri pohjolan kasvio. Tammi. Helsinki.
- Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s
- Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017: Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. – Suomen ympäristö.
- Rassi, P., Hyvärinen, E., Juslén, A. & Mannerkoski, I. (toim./eds.) 2010: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2010. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 685 s.

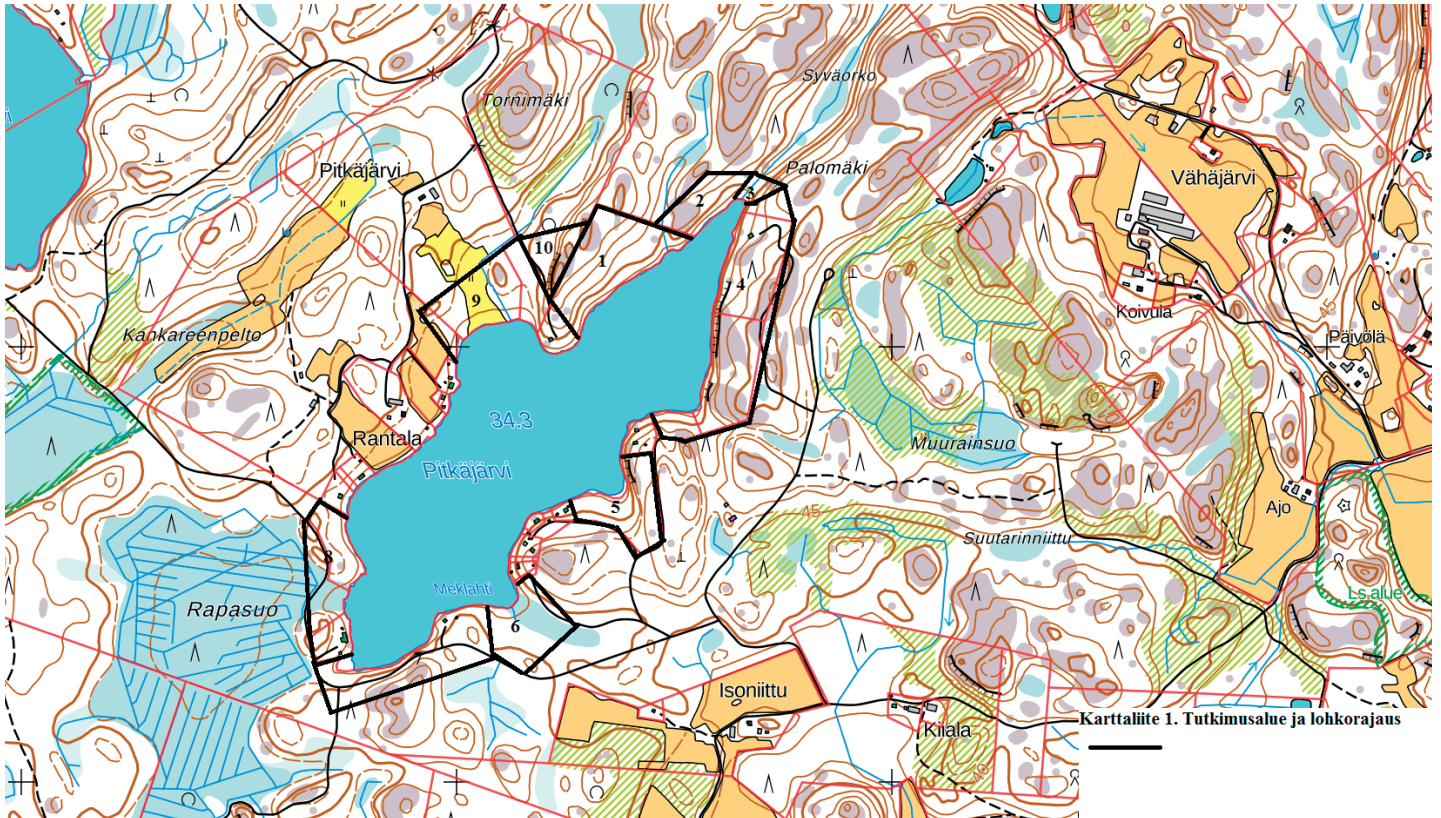

- Ryttäri, T. & Kettunen, T. 1997: Uhanalaiset kasvimme. – Suomen Ympäristökeskus. Kirjayhtymä Oy. Helsinki.
- Ryttäri, T., Kalliovirta, M. & Lampinen, R. 2012 (toim). Suomen uhanalaiset kasvit. Tammi, Helsinki.
- Söderman, T. 2003: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi – kaavoituksessa, YVA-menettelyssä ja Natura -arvioinnissa. Ympäristöopas 109. Suomen ympäristökeskus.
- Tiainen, Juha; Mikkola-Roos, Markku; Below, Antti; Jukarainen, Aili; Lehikoinen, Aleksi; Lehtiniemi, Teemu; Pessa, Jorma; Rajasärkkä, Ari; Rintala, Jukka; Sirkiä, Päivi; Valkama, Jari 2015 : Suomen Lintujen uhanalaisuus 2015: Ympäristöministeriö. 978-952-11-4552-0
- Tucker, G. & Heath, M. 1995: Birds in Europe- Their conservation status. BirdLife Conservation Series No. 3. 600p
- Valkama, Jari, Vepsäläinen, Ville & Lehikoinen, Aleksi 2011: Suomen III Lintuatlas. – Luonnontieteellinen keskusmuseo ja ympäristöministeriö. <http://atlas3.lintuatlas.fi>. ISBN 978-952-10-6918-5. Sähköinen versio.
- Väisänen, R.A., Lammi, E., Koskimies, P. 1998: Muuttuva pesimälinnusto. – Otavan Kirjapaino, Keuruu. ISBN 951-1-12663-6.

6. Liitteet

Karttaliite 1. Tutkimusalue ja lohkorajaus

Karttaliite 2. Metsälakikohteet

